HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

12 septembrie 2013 *

„Politica agricolă comună — FEADR — Regulamentul (UE) nr. 65/2011 — Sprijin pentru dezvoltarea rurală — Ajutor pentru înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi — Noțiunea «condiții create artificial» — Practici abuzive — Elemente de probă”

În cauza C-434/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Administrativen sad Sofia-grad (Bulgaria), prin decizia din 14 septembrie 2012, primită de Curte la 26 septembrie 2012, în procedura

Slancheva sila EOOD

împotriva

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie” Razplashtatelna agentsia,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din doamna M. Berger, președinte de cameră, domnii E. Levits (raportor) și J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie” Razplashtatelna agentsia, de R. Porozhanov și de D. Petrova, avocats;

— pentru guvernul bulgar, de E. Petranova și de D. Drambozova, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de S. Petrova și de G. von Rintelen, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: bulgara.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul (UE) nr. 65/2011 al Comisiei din 27 ianuarie 2011 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor de control și a ecocondiționalității în cazul măsurilor de sprijin pentru dezvoltare rurală (JO L 25, p. 8, rectificare în JO 2011, L 201, p. 20).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societatea Slancheva sila EOOD (denumită în continuare „Slancheva sila”), pe de o parte, și Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie” Razplashtatelna agentsia (directorul executiv al Fondului de Stat pentru Agricultură – Agenția de plăți (denumit în continuare „DFZ-RA”), pe de altă parte, cu privire la respingerea de către acesta din urmă a cererii de finanțare în temeiul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) pentru un proiect de parc fotovoltaic.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO L 277, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 66, p. 101, rectificare în JO 2012, L 206, p. 23) stabilește normele de intervenție a acestui fond. Dispozițiile de punere în aplicare a regulamentului menționat sunt cuprinse în Regulamentul nr. 65/2011.

4 În temeiul schemei de ajutor din cadrul axei 3, privind calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale, articolul 52 litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1698/2005 prevede:

„[A]jutorul pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor, în scopul promovării spiritului antreprenorial și consolidării țesutului economic”.

5 Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 are următorul cuprins:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale, nu se efectuează nicio plată către beneficiari în cazul cărora s-a stabilit că au creat în mod artificial condițiile necesare pentru a obține aceste plăți în scopul obținerii unui avantaj care contravine obiectivelor schemei de ajutor.”

Dreptul bulgar

6 Regulamentul nr. 29 din 11 august 2008 privind condițiile și modalitățile de acordare a ajutoarelor financiare nerambursabile în cadrul schemei de ajutor „Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi” din Programul de dezvoltare rurală pentru perioada 2007-2013 (DV nr. 76 din 29 august 2008), în versiunea din 20 iulie 2010 astfel cum era aplicabilă la data faptelor din cauza principală, prevede la articolul 2:

„Pot să beneficieze de ajutor proiectele care contribuie la atingerea obiectivelor schemei de ajutor. Obiectivele schemei de ajutor sunt:

sprijinirea dezvoltării și înființării de noi locuri de muncă în microîntreprinderi cu activități neagricole în mediul rural;

promovarea spiritului antreprenorial în mediul rural;

sprijinirea dezvoltării unui turism integrat în mediul rural.”

7 Articolul 4 alineatul 2 punctul 10 din acest regulament prevede că nu se acordă niciun ajutor financiar pentru producerea și comercializarea de energie provenită din surse regenerabile și produsă de o centrală electrică cu o capacitate mai mare de 1 megawatt.

8 Potrivit articolului 6 din Regulamentul nr. 29:

„[...]

2. Ajutorul financiar acordat proiectelor având ca obiect producerea și comercializarea de energie provenită din surse regenerabile reprezintă 80 % din cheltuielile aprobate, însă nu poate să depășească echivalentul în BGN a 200 000 de euro.

[...]”

9 Articolul 7 alineatul 2 din Regulamentul nr. 29 are următorul cuprins:

„Nu se acordă ajutor financiar candidaților/beneficiarilor în cazul cărora se stabilește că nu au autonomie funcțională și/sau că au creat în mod artificial condițiile necesare pentru a beneficia de ajutor și pentru a obține astfel un avantaj care contravine obiectivelor schemei de ajutor.”

10 Punctele 30 și 31 din dispozițiile de completare a Regulamentului nr. 29 prevăd:

„30. Prin «condiție creată în mod artificial» se înțelege orice condiție în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul [...] nr. 65/2011 [...].

31. Prin «lipsă de autonomie funcțională» se înțelege separarea în mod artificial a proceselor tehnice și de producție în cadrul diferitor proiecte sau constatarea utilizării în comun a unei infrastructurii finanțate prin programul de dezvoltare rurală, pentru a obține un avantaj care contravine obiectivelor schemei de ajutor din cadrul acestui program.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

11 În cadrul schemei de ajutor „Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi” din programul de dezvoltare rurală, Slancheva sila a depus la DFZ-RA, la 13 mai 2009, o cerere de finanțare pentru un proiect privind construcția unei centrale fotovoltaice.

12 Agentul societății Slancheva sila este domnul Mitsov, în timp ce asociatul unic și directorul acesteia este doamna Mitsova. Cele două persoane sunt căsătorite.

13 Cererea de finanțare prezentată de Slancheva sila cuprinde, în primul rând, contractul de închiriere a terenului pe care trebuie construită centrala fotovoltaică, încheiat între Slancheva sila și proprietarii terenului respectiv, și anume domnul Mitsov și doamna Mitsova. În al doilea rând, această cerere cuprinde actul de vânzare a unui drept real de superficie încheiat între Korina Export EOOD, al cărei asociat unic și director este domnul Mitsov, și Slancheva sila.

14 La examinarea cererii depuse de Slancheva sila, DFZ-RA a constatat că terenul respectiv era învecinat cu alte două terenuri pentru care fuseseră solicitate ajutoare din același program, pentru două proiecte identice cu cel al societății Slancheva sila. Domnul Mitsov și doamna Mitsova sunt proprietarii celorlalte două terenuri. Drepturile de superficie asupra acestora au fost de asemenea vândute de Korina Export EOOD.

15 Realizarea celor trei proiecte a fost încredințată unei singure societăți, 3 K AD.

16 Având în vedere aceste împrejurări și faptul că cele trei proiecte de centrale fotovoltaice indică același sediu social, directorul executiv al DFZ-RA a respins, prin decizia din 9 decembrie 2011, cofinanțarea proiectului de investiții al societății Slancheva sila, apreciind că ar fi stabilite lipsa de autonomie funcțională sau crearea artificială a condițiilor necesare pentru a beneficia de ajutor și intenția de a obține un avantaj care contravine obiectivelor schemei de ajutor.

17 În special, directorul executiv al DFZ-RA a considerat că proiectul Slancheva sila urmărea să eludeze limita maximă de finanțare pentru un proiect, și anume echivalentul în leva bulgare (BGN) al sumei de 200 000 de euro.

18 Slancheva sila a solicitat anularea deciziei de respingere a DFZ-RA în fața Administrativen sad Sofia-grad.

19 Această instanță consideră că soluția litigiului cu care este sesizată depinde de interpretarea noțiunii „condiții create în mod artificial" în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011.

20 Administrativen sad Sofia-grad subliniază că autoritățile administrative bulgare rețin o accepțiune largă a acestei noțiuni care se întemeiază pe următoarele indicii: legătura juridică și identitatea persoanelor interesate, precum și identitatea proiectelor și a sediului social al societăților vizate.

21 Totuși, instanța de trimitere arată că rezultă din propria practică jurisdicțională o accepțiune mai restrânsă a noțiunii de creare în mod artificial. Potrivit jurisprudenței acesteia, simpla existență a unor împrejurări comune nu este suficientă pentru a dovedi caracterul artificial al condițiilor necesare pentru plata unui ajutor. Astfel, aceasta necesită ca DFZ-RA să facă dovada unei coordonări intenționate între persoanele juridice și/sau un terț în scopul obținerii unui avantaj care contravine obiectivelor schemei de ajutor.

22 În aceste condiții, Administrativen sad Sofia-grad a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Cum trebuie interpretată noțiunea «crea[re] în mod artificial [a] condițiil[or]», în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011?

2) Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune articolului 7 alineatul 2 din Regulamentul nr. 29 [...] conform căruia nu se acordă ajutoare candidaților/beneficiarilor în cazul în care se constată că aceștia au creat în mod artificial condițiile necesare pentru a obține un ajutor în scopul obținerii unui avantaj care contravine obiectivelor măsurii?

3) Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune jurisprudenței instanțelor din Republica Bulgaria conform căreia se consideră că s-au creat în mod artificial condițiile pentru obținerea unui avantaj care contravine obiectivelor măsurii în cazul în care între solicitanți există o legătură juridică?

4) Utilizarea unor terenuri învecinate de sine stătătoare, care, anterior depunerii cererilor, formaseră un singur teren, de către candidați, subiecte de drept independente, precum și legătura obiectivă constatată dintre aceștia, respectiv faptul că au aceiași agenți, aceiași ofertanți, aceiași executanți, același sediu și aceeași adresă, reprezintă «condiții create în mod artificial»?

5) Trebuie să se constate existența unei coordonări intenționate între candidați și/sau un terț, realizată în scopul de a obține un avantaj în favoarea unui anumit candidat?

6) În ce constă un avantaj în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011? În special, este necesar ca acesta să cuprindă mai multe oferte de investiții mai mici prin care se urmărește obținerea de către un anumit candidat a unei finanțări maxime în cuantum de 200 000 [de euro] pentru fiecare dintre aceste oferte, chiar dacă acestea au fost depuse de candidați diferiți?

7) Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune jurisprudenței instanțelor din Republica Bulgaria conform căreia există următoarele trei condiții cumulative pentru aplicarea normei: [în primul rând] lipsa de independență funcțională și/sau crearea unor condiții în mod artificial în scopul obținerii ajutorului, [în al doilea rând] scopul obținerii unui avantaj și [în al treilea rând] contradicția cu obiectivele măsurii?"

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

23 Întrebările preliminare se referă, pe de o parte, la condițiile de punere în aplicare a articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 și, pe de altă parte, la interpretarea acestei dispoziții în legislația și în jurisprudența bulgare.

24 Prin urmare, într-o primă etapă, trebuie analizate împreună prima și a patra-a șaptea întrebare, iar ulterior, într-o a doua etapă, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare.

Cu privire la prima și la a patra-a șaptea întrebare

25 Prin intermediul acestor întrebări, instanța de trimitere urmărește, în esență, să afle care sunt condițiile de aplicare a articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011.

26 Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că din decizia de trimitere reiese că autoritățile administrative bulgare au refuzat să aprobe proiectul de investiții propus de Slancheva sila, în temeiul ajutorului pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor, în scopul promovării spiritului antreprenorial și al consolidării țesutului economic, pentru motivul că această societate urmărea să beneficieze în mod abuziv de acordarea unui ajutor în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR.

27 Or, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că aplicarea regulamentelor Uniunii nu poate fi extinsă până la acoperirea anumitor practici abuzive ale operatorilor economici (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 ianuarie 2007, Vonk Dairy Products, C-279/05, Rep., p. I-239, punctul 31).

28 Rezultă din decizia de trimitere că, din punct de vedere formal, proiectul de investiții al societății Slancheva sila îndeplinește criteriile de eligibilitate necesare pentru acordarea unui ajutor pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor în temeiul articolului 52 litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1698/2005, precum și al legislației naționale.

29 Or, Curtea a statuat deja că, în aceste împrejurări, proba unei practici abuzive a potențialului beneficiar de un astfel de ajutor impune, pe de o parte, un ansamblu de circumstanțe obiective din care rezultă că, în pofida respectării formale a condițiilor prevăzute de reglementarea relevantă, obiectivul urmărit de această reglementare nu a fost atins și, pe de altă parte, un element subiectiv care constă în intenția de a obține un avantaj rezultat din reglementarea Uniunii creând în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iulie 2005, Eichsfelder Schlachtbetrieb, C-515/03, Rec., p. I-7355, punctul 39 și jurisprudența citată).

30 În rest, Curtea a precizat că revine instanței naționale sarcina de a stabili existența acestor două elemente, care trebuie să fie dovedite în conformitate cu normele din dreptul național, în măsura în care nu se aduce atingere eficacității dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, Rec., p. I-11569, punctul 54 și jurisprudența citată).

31 În acest context trebuie interpretate noțiunile „crearea artificială” a condițiilor necesare pentru a beneficia de o plată și „avantaj care contravine” în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011.

32 În primul rând, în ceea ce privește elementul obiectiv, trebuie amintit că, în temeiul considerentului (46) al Regulamentului nr. 1698/2005, schema de sprijinire a dezvoltării rurale prin FEADR urmărește în special să ajute „pentru diversificarea activităților, favorizând activitățile neagricole, precum și pentru dezvoltarea altor sectoare decât agricultura, pentru promovarea ocupării forței de muncă [...] și pentru realizarea de investiții care să facă zonele rurale mai atractive în scopul inversării tendinței de declin economic și social și de depopulare a zonelor rurale”.

33 În special, articolul 52 din Regulamentul nr. 1698/2005, în temeiul căruia a fost solicitat ajutorul pentru proiectul de investiții în discuție în litigiul principal, are drept obiectiv susținerea măsurilor de diversificare a economiei rurale și cuprinde ajutoarele pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor, în scopul promovării spiritului antreprenorial și consolidării țesutului economic.

34 În acest cadru, Regulamentul nr. 29 prevede limite în ceea ce privește finanțarea prin FEADR a proiectelor de investiții privind producerea și distribuirea de energie provenită din surse regenerabile care fac parte din categoria măsurilor prevăzute la articolul 52 din Regulamentul nr. 1698/2005. Astfel, pe de o parte, suma maximă a finanțării prin FEADR este limitată la 200 000 de euro per beneficiar. Pe de altă parte, finanțarea privește numai centralele electrice a căror capacitate este mai mică sau egală cu 1 megawatt.

35 Rezultă din decizia de trimitere că proiectul de centrală fotovoltaică al societății Slancheva sila nu a fost aprobat în vederea finanțării prin FEADR pentru motivul că autoritățile administrative naționale competente considerau, având în vedere împrejurările din litigiul principal, că această societate a avut intenția de a eluda limitele prevăzute de legislația națională prin încheierea unor înțelegeri cu terți, ei înșiși candidați la subvenția acordată în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR menționate, pentru a proceda la divizarea artificială a unui proiect unic în trei proiecte de dimensiune mai mică.

36 Totuși, o astfel de împrejurare nu permite în sine excluderea faptului că proiectul de investiții prezentat de Slancheva sila va contribui la atingerea obiectivelor prevăzute de Regulamentul nr. 1698/2005.

37 În această privință, dacă se reproșează societății Slancheva sila că a urmărit să eludeze restricțiile privind mărimea proiectelor eligibile și suma maximă a ajutorului per beneficiar, este de competența instanței de trimitere să examineze dacă această intenție are drept consecință faptul că obiectivele prevăzute la articolul 52 litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1698/2005 nu pot fi atinse.

38 În acest context, instanța menționată ar trebui în special să ia în considerare definiția microîntreprinderii, ale cărei înființare și dezvoltare fac obiectul ajutorului prevăzut la articolul 52 din Regulamentul nr. 1698/2005, astfel cum rezultă aceasta din articolul 2 alineatul (3) din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, p. 36).

39 În al doilea rând, în ceea ce privește elementul subiectiv, revine instanței naționale sarcina să stabilească conținutul și semnificația reale ale cererii de finanțare în litigiu (Hotărârea din 21 ianuarie 2006, Halifax și alții, C-255/02, Rec., p. I-1609, punctul 81).

40 Astfel, fac parte dintre elementele de fapt care pot fi luate în considerare de instanța menționată pentru a stabili caracterul artificial al creării condițiilor necesare pentru a beneficia de o plată în temeiul FEADR legăturile de natură juridică, economică și/sau personală dintre persoanele implicate în operațiunea de investiții respectivă (a se vedea în acest sens Hotărârea Emsland-Stärke, citată anterior, punctul 58).

41 Existența acestui element subiectiv poate fi de asemenea stabilită prin dovedirea unei coluziuni, care poate să ia forma unei coordonări deliberate, între diferiți investitori candidați la acordarea unui ajutor în temeiul unei scheme de ajutor din cadrul FEADR, în special atunci când proiectele de investiții sunt identice și când există o legătură geografică, economică, funcțională, juridică și/sau personală între aceste proiecte (a se vedea prin analogie Hotărârea Vonk Dairy Products, citată anterior, punctul 33).

42 Totuși, Curtea a statuat că nu se poate respinge finanțarea unui proiect atunci când investiția în cauză poate avea o altă justificare decât simpla plată în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR (a se vedea prin analogie Hotărârea Halifax și alții, citată anterior, punctul 75).

43 În consecință, articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că condițiile de punere în aplicare a acestuia necesită prezența unui element obiectiv și a unui element subiectiv. Potrivit primului dintre aceste elemente, este de competența instanței de trimitere să aprecieze împrejurările obiective ale speței care permit să se concluzioneze că finalitatea urmărită de schema de ajutor din cadrul FEADR nu poate fi atinsă. Potrivit celui de al doilea element, este de competența instanței de trimitere să aprecieze elementele de probă obiective care permit să se concluzioneze că, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru a beneficia de plată în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR, candidatul la acordarea unei astfel de plăți a urmărit în exclusivitate să obțină un avantaj care contravine obiectivelor schemei menționate. În această privință, instanța de trimitere se poate baza nu numai pe elemente precum legăturile juridice, economice și/sau personale dintre persoanele implicate în proiecte de investiții similare, ci și pe indicii care dovedesc existența unei coordonări deliberate între aceste persoane.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

44 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune, pe de o parte, unei legislații naționale care prevede refuzul plății unui ajutor în temeiul schemei de sprijin din cadrul FEADR, din moment ce un proiect de investiții nu are autonomie funcțională, și, pe de altă parte, jurisprudenței instanțelor naționale care recunoaște crearea artificială a condițiilor necesare pentru a beneficia de o plată în cazul în care există o legătură juridică între candidații la o astfel de plată.

45 Astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 29 din prezenta hotărâre, aplicarea articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 presupune cumularea a două elemente: unul obiectiv, celălalt subiectiv.

46 În acest context, deși este adevărat că constatarea de către instanța de trimitere a împrejurărilor privind existența unei legături juridice între candidații la acordarea unui ajutor sau lipsa de autonomie funcțională între diferitele proiecte de investiții vizate constituie indicii care pot permite să se concluzioneze în sensul creării artificiale a condițiilor necesare pentru a beneficia de o plată în sensul articolului 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011, această apreciere trebuie efectuată totuși în lumina tuturor împrejurărilor speței.

47 În special, instanța de trimitere trebuie să se asigure că rezultă din ansamblul elementelor obiective ale litigiului principal că scopul esențial al alegerii modalităților privind proiectele de investiții în cauză este plata ajutoarelor în temeiul schemei de ajutor, cu eliminarea oricărei alte justificări în legătură cu obiectivele schemei menționate.

48 În consecință, articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o cerere de plată în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR să fie respinsă pentru simplul motiv că un proiect de investiții, care candidează la acordarea unui ajutor din această schemă, nu are autonomie funcțională sau că există o legătură juridică între candidații la acordarea unui astfel de ajutor, fără ca celelalte elemente obiective din speță să fi fost luate în considerare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

1) **Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul (UE) nr. 65/2011 al Comisiei din 27 ianuarie 2011 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor de control și a ecocondiționalității în cazul măsurilor de sprijin pentru dezvoltare rurală trebuie interpretat în sensul că condițiile de punere în aplicare a acestuia necesită prezența unui element obiectiv și a unui element subiectiv. Potrivit primului dintre aceste elemente, este de competența instanței de trimitere să aprecieze împrejurările obiective ale speței care permit să se concluzioneze că finalitatea urmărită de schema de ajutor din cadrul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) nu poate fi atinsă. Potrivit celui de al doilea element, este de competența instanței de trimitere să aprecieze elementele de probă obiective care permit să se concluzioneze că, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru a beneficia de plată în temeiul schemei de ajutor din cadrul FEADR, candidatul la acordarea unei astfel de plăți a urmărit în exclusivitate să obțină un avantaj care contravine obiectivelor schemei menționate. În această privință, instanța de trimitere se poate baza nu numai pe elemente precum legăturile juridice, economice și/sau personale dintre persoanele implicate în proiecte de investiții similare, ci și pe indicii care dovedesc existența unei coordonări deliberate între aceste persoane.**

2) **Articolul 4 alineatul (8) din Regulamentul nr. 65/2011 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o cerere de plată în temeiul schemei de ajutor din cadrul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) să fie respinsă pentru simplul motiv că un proiect de investiții, care candidează la acordarea unui ajutor din această schemă, nu are autonomie funcțională sau că există o legătură juridică între candidații la acordarea unui astfel de ajutor, fără ca celelalte elemente obiective din speță să fi fost luate în considerare.**

Semnături